

[1234567]

בתפילין, ויותר מזה כחז באל אברהם (בוטשאטש) סי' כ"ה
 סי"ג ו"ל ביום ר"ח שכתתי מלחלון תפילין קודם קדושת
 כתר שהתפללו קודם שהתחלתי להתפלל כו' וגם אם כל
 הקהל היו אומרים כתר ג"כ לא הי' קפידא כ"כ כיון
 שזדעתי הי' להתפלל אח"כ שחרית בצבור וה"ו מעין מה
 שיש לדדים בין תלמידי האר"י ע"ה אם להניח תפילין אחר
 מוסף כידוע והרי י"א שאין להניח אח"כ א"כ ממילא
 צכה"ג שצריכים אח"כ להתפלל שחרית אין לחלשם גם
 להתחילה בצולי לסדרתם, אך מכל מקום נראה לחלשם
 ואין קפידא לכ"ע אך בדעבד אין קפידא גם כן בלי
 [אוצר החכמה]

חליפתם עכ"ל, והרי זה גם מעשה רב מגביר רצה ז"ל.

ונשובה למש"כ מע"כ דאם הי' בא לשאול אם לפתוח
 הדלת היינו מורין לפתוח. — לענ"ד ילע"ע דאין
 שום חיוב לענות קדיש וקדושה להיושבים בחדר מזה
 ועוסקים בתורה וכמ"ש בזה מו"ו ז"ל בשו"ת פתחא ווטא
 או"ח סי' ה' והרחבתי קצת הדברים בשו"ת קנין תורה ח"ד
 סי' ט' אות ב', ונ"ד שהמתפללים בפאליש עסקו אז
 באמירת קטורת וקרינות ולא שמעו אמירת קדושת כתר
 מהיכי תיתי לפתוח הדלת ולהביאם לידי חיוב.

סימן ז

התחילו כבר לומר תחנון והוכרו שאין אומרים

בס"ד כ"ד אדר א' תשמ"ט ירושלים עיהקת"ו

ולענ"ד יש למנוע צכה"ג דנ"ד מלומר גם הוידוי כיון
 דבעו"ה אין מכוונין להתוודות כראוי צכונת הלכ,
 וכבר נזכר ע"ז במטא"פ סי' תרי"ט סקעי' מ"ד שכ'
 והוידוים בחטיפה יתירה לא נכון הוא ויותר ראוי לדג
 מלחטוף וכו' ואיך תועיל וידוי ולצו כל עמו הרי הוא אומר
 על חטא שחטאת לפניך זידי פה ויש בכלל זה שמחודדה רק
 צפה ולא צכונת הלכ וכשמחודדה גם עתה ולא שם על לבו
 הרי הוא טובל ושרץ זידו עכ"ד ק. והמקור לזה בגמ' תענית
 דט"ו ע"א ועס"ה ק בני יששכר לחודש תשרי מאמר ז' אות
 ט' שהביא ג"כ ד"ו וכו' שם במוסגר ונ"ל שזה הי' טעם
 קדמוניו שלא הנהיגו לומר וידוי אשמנו כו' בכל יום צנתי
 כנסיות רק צנתי מדרשות לת"ח חוקים אבל למרבית המון
 עם המתפללים צנתי כנסיות לא היו מנהיגים אותם לומר
 הוידוי בכל יום דחששו להיותן טרודים על המחי' ועל
 הכלכלה ואינם מפנים את לבם לאיכות ומהות הוידוי וכאשר
 יתוודו בהרצות שפתים ולבם כל עמם יסיפו על חטאתם
 פשע ויטערו למיתב תענית לתעניתם כל' וידוי לידוים רק
 בתענית צבור או לבס נצברה ומפנין לבס לענין הוידוי ע"ש
 ד"ק הגלגלים.

ב) ובמ"כ הלין היוחר פשוט צכה"ג שישלימו עד אבל אנחנו
 ואנחותינו חטאנו, דזה רק ב' וג' שורות ואין איש
 מבעלי שמחה שם על לב באמירתם זו, ואמירה במקום קרבן
 ושייך גם בימי שמחה כמב' במשנה דכריתות כ"ה א' דצבא
 בן בוטא הי' מתנדב אשם תלוי בכל יום חן מיום א' אחר
 יו"כ, וכ"ש לנו דאין לדיק אשר יעשה טוב ולא יחטא —
 וזה די לשלל אמרו שמות הק' דא"א צחנס כמו שהביא
 מהס' דרכי חיים שכן אמר רביה"ק מלאנו זי"ע, ומה
 שפלטת קולמסו להסתפק אם יש לסמוך על שמיעת הגבאי
 וכדו', ידע אהובי כי מו"ו בעל פתחא ווטא ז"ל הי' לו ממש

את אשר מעורר מזמן על המנהג בבתי תפילה כשהש"ן
 מתחיל בתחנון יבא מי שהוא ומטפח על השולחן יש
 חתן או היום ברית מילה בשעה שרוב הצבור כבר התחילו
 או"א תבא לפניך וכו' אי' המקום שיפסיקו, או אולי י"ל
 מכיון שהתחילו יגמרו גם נפ"א והביא סברות לכאן ולכאן
 כמומחיותו בהלכתא זו שהראה בהקונטרס ביום חתונתו
 דשלה לן ומסתבר שימצא פתרון גם לזה והוא נמצא בעיר
 מלאה חכמים וסופרים הי"ו ולרוב הפצרתו שטרח לבא
 פא"פ ע"ז אנסה לשרטט איזהו שורות.

א) הנה ד"ו לומר דמכיון שהתחיל יש לו לגמור גם נפ"א
 בודאי שאין לו שחר, דאם כי מנהיגיו להקדים
 קודם נפ"א הוידוי דאשמנו אא"א ויג"מ לא משום זה נעשו
 חטיבה אחת הרי אחצ"י האשכנזים מתחילין נפ"א מבלי
 להקדים את אלו וכן הנהג פעה"ק כשמתפללין מנחה אצל
 הצ"ד והוא קודם השקיעה מתחילין ג"כ נפ"א ללא הוידוי
 וכו' ולאידך גיסא יש שיאמרו הוידוי ואא"א ויג"מ בלא נפ"א
 כמו שהביא מע"כ מס' קל"ה ס"ה כשחלה מילה בתענית
 צבור אומרים וידוי וסליחות בלא נפ"א, וכ"ה במטא"פ סי'
 תקפ"א סכ"צ דמותר לומר סליחות צנית האצל, ושם אין
 אומרים תחנון, הרי דלא תלוי צ"ו, גם יש לחוש לביוש החתן
 או בעל ברית אם אחר שהודיעו מהם יאמרו תחנון כאלו אין
 הם ראויים כ"כ לצטל על ידם הצבור מאמירתו, ולא יתלו בזה
 שכבר התחילו בלא יודעים מהם לכן גומרים, ואדרבה בתשו'
 הלכות קטנות ח"א סי' כ"א מבואר דחתן שהי' צביהכ"ג
 כשהתפללו הצבור ובשעה שהגיעו לתחנון יא' לו מציהכ"ג
 אוליין בחר התחלה וא"א תחנון כמו באם אחד מהעשרה יא'
 דגומרים קדיש תתקבל דבחר התחלה אוליין וה"נ כן ע"ש
 ומובא בשערים המצ"צ לקש"ע סי' כ"ב.

התבטלות מפני בעל הדרכי חיים ה"ה הרב החסיד המפורסם הר' רפאל צימנעטצוים ז"ל עד כדי כך שהי' רגיל להתחנן בענותותו הידועה הלוואי שבעולם העליון יזכה להיות בשכנותו של ר' רפאל ז"ל שזכה לשמש בקודש שלא ע"מ לקבל פרס [ע' כתובות ק"ג ע"א שאמר רביה"ק הם שמשוני בחיי הם ישמשוני במותי סבור מינה צהדין עלמא הוא דקא' כיון דחזו דקדים ערסייהו לערסי' אמרי ש"מ להווא עלמא הוא דקאמר עכ"ל] ולא כחבב בס' דרכי חיים רק מה שראה ושמע בעצמו אשר לכן כל הנאמר שם אמת ואוצר החכמה ונדק.

והא דהחמיר מרן זי"ע לומר כל התחנן שלא יעמדו בגולנו ודברנו דופי וכו' דשם לא איירי בענין חתן ובעל הצריח רק הבא להפסיק משום יאז"ט של איזהו נדיק כמב' שם וכידוע מהנהגת בנו הגה"ק משינאו זי"ע, ואגב,

סימן ח

בענין שלא לומר נפ"א בניסן

דעד הכא חשיבי, א"כ ה"ה צנ"ד יכול הכהן והלוי לומר שבאם אני משבט ראובן וכו' דע"י חיתון מצד האם יכול להיות משבט ראובן עכ"ל, — וע' בס' מגיד תעלומה שם העיר מהא דהול"ל ג"כ לא ידעינן אי מצלחה אי מזלפה, אך בית דינו של בועז אמרו ג"כ כרחל וכלה דהם נכללו בשם גבירותיהן עכ"ל.

וקצת חידוש שלא ציין צפת"ו לד' הצל"ח שם שכתב על הס"ד אי משום דלא ידעינן אי מראובן כו' ויל"ד א"כ כהנים ולוים ידיעי יחוס שבטן יקראו אבות לארבעה ואפשר שלפי ההו"א זו הו"א שבאמת כהנים ולוים קורין לארבעה ושבע דהיינו הלויים לארבעה שהם אברהם יצחק ויעקב ולוי וכהנים אחוסף להו גס עד אהרן שכולם זרעא דאהרן הם וצרייתא דמיניא אין קורין אבות אלא לשלשה היינו רוב ישראל שהם י"א שבטים, ומסקנא דמסיק משום דלא חשיבי שוב באמת אין חילוק בין כהנים ולוים לישראלים עכ"ל, הרי דמש"כ מו"ז זצ"ל כבר קדמו הצל"ח.

א"א דבס' ברכת אהרן עמ"ס ברכות שם אות קכ"א העיר ע"ד הצל"ח במש"כ דלהו"א בכהנים ולוים קורין יותר משלשה דהיינו ללוים עד לוי ולכהנים עד אהרן והא דקא' אין קורין אבות אלא לשלשה היינו רוב ישראל שהם י"א שבטים, ועז"כ להעיר מד' התוס' לעיל (ה' ע"ג ד"ה לא) שכתבו אין לגרוס אין כל אדם וזכה לשתי שולחנות משום דכמה נדיקים זכו לשתי שולחנות ע"ש, והיינו דלשון אין משמע בדיוק שאין יוצא מהכלל בזה, וא"כ ה"נ כשאמרו אין קורין אבות אלא לשלשה אין יוצא מן הכלל בזה, אמנם מד' התוס' שבת נ"ה ע"ג ד"ה ארבעה משמע דלשוו איז יתכו

בס"ד עש"ק ב' ניסן תשמ"ט ירושלים עיה"ק תובב"א

הגיעני ספרו היקר ואין הז"ג כעת לצאת בכותבת הגסה ולזה אסתפק במועט למלא את בקשתו העדינה.

ע"י הקו' מה הטעם ללא אמירת תחנון צי"ג ניסן דכבר נשלמו כל קרבנות הנשיאים הנה בשלה"ק סו"פ בא כחבב וז"ל ואפשר כוונת הנשיאים להקריב צימים ההם קרבנותיהם הוא לזכר י"ג שנים של אדם השרויים בלא יצ"ט ע"כ י"ב ימים קרבנות הם ויום י"ג אסרו חג של יו"ט שלהם עכ"ל, והוצא צפתחא וזוטא לזכרת הפסח ס' א' אות ה' שאגב חלק משם הוצא בספרו. — ומלשון ויום י"ג אסרו חג שלהם יש למשמע דכל זמן הקרבנות ה' לכולם יו"ט ממש לעולם האהבה שביניהם ורק אחר שהקריבו כולם עשו אסרו חג לכל הנשיאים.

והנה מו"ז זצ"ל נסתפק שם באות ו' ביה"ר שאומרים אחר קריאת הנשיא שבאם אני משבט פלוני אם כהנים ולוים יאמרו בלא תנאי או שיוכלו לומר גם בתנאי ויהי' הכוונה על דא האם כבש"ס ברכות (ט"ז ע"ב) אין קורין אבות אלא לשלשה ואין קורין אמהות אלא לארבעה, ופרץ אבות מאי טעמא אילימא משום דלא ידעינן אי מראובן קא אחינן אי משמעון קא אחינן א"ה אמהות נמי לא ידעינן אי מרחל קא אחינן אי מלאה קא אחינן אלא עד הכא חשיבי טפי לא חשיבי עכ"ל. ויל"ד סו"ס איך קורין אמהות לד' הלא לא ידעינן אי מרחל אי מלאה ועכ"ל דהש"ס חזר מהווא חששא משום דע"י חיתון בני רחל עם בני לאה נעשו אמהות לכל ישראל רק לכן אין קורין אמהות רק לד' משום